

disszertáció, kandidátusi értekezés készült itt. Új felfedezések is születtek parazitológiai, botanikai és ornitológiai vonatkozásban egyaránt.

Akit vonzanak az agárdi Chernel István madárvártáról olvasottak, jöjjen közénk! Ennél csak többet láthat és hallhat itt, az országnak a maga

nemében ma még egyetlen terepi, állandó helyen levő, komplex képző-nevelő műhelyében, amely jelenlegi helyén a jövőben is szeretné végezni feladatait, hogy kielégítse a természet megismerése iránt megnyilvánuló közművelődési igényeket.

Radetzky Jenő

Honismereti tapasztalatszere Süle Sándornál

Vas megye 30 lelkes honismereti munkása 1977. november 27-én elindult Révfülöpre meglátogatni Süle Sándor nyugalmazott iskolaigazgató gyűjteményét azzal a céllal, hogy egy szorgalmas, egészséges nyugtalansággal teli pedagógus munkásságából erőt merítsenek további munkájukhoz. Az utóbbi években már szinte hagyománnyá vált, hogy a szombathelyi Münnich Ferenc Ifjúsági és Művelődési Központ kirándulásra, tapasztalatszerére viszi a megye honismereti munkásait.

Révfülöpön Süle Sándor fogadta a Vas megyei csoportot, majd az általános iskolákban tájékoztatta őket a községről, a hozzá tartozó településekről és saját munkásságáról. Ebéd után el látogattak a vendégek a lelkes pedagógus lakására. A zsúfolásig töltött székényekből egymás után kerültek elő az értékes iratanyagok és tanulmányok.

Süle Sándor gyűjtőszervevénye 1923-ban lobbant fel. Ekkor került kezébe Lukcsics Pál tanulmánya, melyben szülfaluja, a Veszprém megyei Kerta ne-

ve is szerepelt, a gyűjtőmunkáját itt kezdte el, a továbbiakban pedig Pákay Zsolt tanfelügyelő-gyakornok adott értékes segítséget számára. Ezeknek az ösztönzéseknek eredményeként készítette el Kerta monográfiáját, amelyért 1937-ben, egy országos pályázaton I. díjat kapott. Tanítói munkásságának legnagyobb részét is ebben a kicsi faluban végezte.

A vendégek kezükbe vehették és megcsodálhatták a múlt századból származó möringleveleket, határjárásokat rögzítő leírásokat és az 1848-as szabadságharcból való emlékeket. Az utóbbiak között Kiss János kertai ev. lelkész által a pákozdi csatát követő időkben elmondott 25 prédikációjának kéziratát, amelyek egyikében Ferenc Józsefet „koronás haramiá”-nak nevezte. A gyűjtemény értékei a szabadságharc idejéből megőrzött felhívások, Savanyú Jóska, a híres dunántúli betyárvezér perének anyaga, a Balaton című újság 1884—1886. évi számai, s annak az akciónak a leírása is, amelynek során

Batthyány Lajost, az első felelős magyar minisztérium elnökét akarták Jánosházán kiszabadítani.

Sok kiadványt gyűjtött össze a Tanácsköztársaság idejéből, de megőrizte az evangélikus egyházkerület iskolai tananyagát is, akárcsak a kertai katolikus egyházközség 1899-től kezdődő jegyzőkönyveit. A II. világháború idején jelentős eseményt megörökített naplójában, s ehhez felhasználta a frontra küldött és a frontról írt leveleket. Összegyűjtötte Kerta község földosztásának iratait, bejegyezte naplójába a felszabadulást követő esztendőket jelentős eseményeit, és ezek alapján elkészítette faluja felszabadulásának és az utána következő tíz esztendőnek a történetét. Ezzel a munkájával országos III. helyezést ért el.

A csoport tagjai megcsodálhatták gyűjteményében az ötvenes évek első éveiben

megindított „ballonakció” során nyugatról hazánk területére került újságpéldányokat, melyeket — megbízás alapján — tanítványaival együtt szedett össze a község határában.

A fáradhatatlan pedagógus nyugdíjas éveiben sem pihent meg: Révfülöpön folytatja azt, amit Kertán elkezdett. Elkészítette Révfülöp és a hozzá tartozó községek monográfiáját és feldolgozta ezeknek a községeknek földrajzi neveit. 1974 óta vezeti Révfülöp krónikáját.

A szellemi értékek mellett a népi tárgyakat is összegyűjtötte. Egy mű-

Süle Sándor gyűjteményének egyik értékes darabja: kézi faragású kula. Felírása: Asszony ne boszincs — Kardarka ne taszincs (Scheffer László felvétele)

zeumra való használati eszköz, tárgy őrzi a nép hagyományos foglalkozásainak, szerszám- és tárgykészítő leleményességének emlékét.

Mi lesz e gazdag örökség, egy életet átfogó gyűjtemény sorsa? — érdeklődtek többen is a csoport tagjai közül. A kérdésre elmondotta: amikor a nyugdíjazását követően elhagyta Kertát, felajánlotta gyűjteményét a tanács vezetőinek, hogy csináljanak belőle mű-

zeumot. Ehhez azonban nem tudtak megfelelő helyiséget adni, így minden anyagát kénytelen volt magával hozni Révfülöpre. Terve az, hogy a pedagógiai anyagot átadja a Pedagógus Szakszervezet Veszprém megyei Bizottságának, s a veszprémi Bem József Általános Iskolában rendeznek belőle állandó kiállítást. A történeti dokumentumokat a Veszprémi Levéltárnak ajánlékozza.

Szabó József

A nyár honismereti eseménynaptárából

Az évenként visszatérő nyári országos honismereti továbbképző alkalmak, az Országos Honismereti Akadémia (Szeged, július 10–15.), a XII. Országos Honismereti Diák-tábor (Miskolc, június 25. — július 4.) mellé ez évben csatlakoznak a VI. Dunamenti Folklór Fesztivál honismereti tanácskozásai, ülészekai is. A hagyományápoló népművészeti együtteseknek és alkotó népművészeknek, az „autentikus folklór” művelőinek ez a nemzetközi rangú segerszemléje a színes bemutatók és kiállítások mellett több kiemelkedő jelentőségű, honismereti találkozó, konferenciának is otthont ad.

A sort *Baján, július 25-én* a Kórusok Országos Tanácsa Paraszt-énekari Bitottságának népdalkörvezetőkkel kibővített ülése nyitotta meg, ahol a népzenei együttesek mozgalmi fejlesztésének időszerű kérdéseiről (előadó *Szathmári Károly*), valamint az 1977. évi Kecskeméti Népzenei Találkozó tanulságairól (előadó *dr. Kálmán Lajos*) volt.

Kalocsán, július 27-én a Bács-Kiskun megyei földrajzinév gyűjtők találkozásával összekapcsolt tudományos konferenciára került sor. Itt a következő előadások hangzottak el: *Kázmér Miklós*: A mai helynévanyag

és a nyelvtörténet. *Vörös Antal*: Helyneveink településtörténeti háttere. *Kuczay Károly*: A „vízvette” helyek neveinek művelődéstörténeti tanulságai. *Bognár András*: A Jászkunság földrajzi neveinek rendszere.

Baján egy másik honismereti tanácskozás is volt július 29-én, összekapcsolva „A folklór a mai életben — A népművészeti együttesek mint művelődési közösségek” c. pályázat ünnepélyes eredményhirdetésével. A pályázatot *Andrásfalvy Bertalan* értékelte, a pályadíjakat pedig *Vitányi Iván* adta át. Ezt követően *Morvay Péter* tartott vitaindító előadást a honismereti mozgalom néhány időszerű kérdéséről. Erre az alkalomra terv szerint egy kiadvány is megjelenik, amely szemelvényeket közöl a díjnyertes pályamunkákból — közöttük a népművész festőasszony, *Pozsgai Pálné* életművéből is. (Két képét a hátsó borítón közöljük).

Kecskeméten, július 27-én és 28-án „A folklorizmus egykor és ma” c. nemzetközi tudományos tanácskozás zárta a sort. Ezen a témakör tudományos kutatásának kérdéseiről, a folklorizmus közművelődési és közösségalkotó szerepéről, az irodalom, a film és a zenei élet kapcsolatos kérdéseiről hangzottak el előadások, hazai és külföldi előadóktól.

M. P.